

**UCHWAŁA NR XXV/213/2020
RADY GMINY SKĄPE**

z dnia 27 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) Rada Gminy Skąpe uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Kuźmicz

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skąpe na lata 2021 – 2030”

Wstęp.....	2
1. Cel i proces tworzenia Strategii.....	5
2. Charakterystyka Gminy Skąpe.....	6
2.1. Podstawowe informacje o Gminie.....	6
2.1.1 Położenie Gminy Skąpe	6
2.1.2. Demografia.....	7
2.1.3. Działalność gospodarcza	9
2.1.4. Edukacja i oświata.....	9
2.1.5 Ochrona zdrowia	10
2.1.6 Kultura.....	11
2.1.7 Bezpieczeństwo publiczne.....	12
2.1.8. Rynek pracy i bezrobocie	15
2. 2. System pomocy społecznej w gminie.....	16
2.2.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skąpem	16
2.2.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	22
2.2.3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skąpem	23
2.2.4. Organizacje pozarządowe.....	25
2.3. Wnioski	25
3. Analiza SWOT w zakresie problemów społecznych	27
4. Kapitał społeczny Gminy	29
5. Cele programu i strategii	30
6. Zarządzanie realizacją strategii	39
6.1. Harmonogram wdrażania Strategii.....	40
6.2. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	40
6.3. Monitoring i ewaluacja.....	41
7. Podsumowanie.....	41

Wstęp

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Polityka społeczna gminy Skąpe, jej misja, cele i kierunki działania, których adresatem jest społeczność gminy, określona została dokumentem pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skąpe na lata 2021-2030”.

Społeczność to skupisko ludzi i instytucji, w obrębie, których jednostki i grupy mają możliwość wykonania wszelkich życiowych działań, zrealizowania zróżnicowanych form indywidualnej aktywności życiowej, tj. nauka, praca, rozrywka i wypoczynek, kontakty społeczne, zainteresowania itp.

Istotą funkcjonowania społeczności jest jej zdolność stawiania i realizowania celów oraz zaspokajania potrzeb w taki sposób, by zapewnić przeżycie i samorealizację jej członków.

Aby jakaś społeczność była funkcjonalną z punktu widzenia oczekiwań jej członków musi posiadać:

- pewne formy organizacyjne na użytek zróżnicowanych funkcji oraz
- sieć wyspecjalizowanych instytucji, umożliwiających wyjście naprzeciw potrzebom swych członków.

Każda społeczność wypracowuje także właściwe dla siebie systemy wsparcia uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza jej własne środki, możliwości i uprawnienia. W sferze działań socjalnych celem głównym jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych, umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Zasoby społeczne mogą być zarówno bardzo namacalnymi w swej istocie – pieniądze, mieszkanie, żywność, opieka domowa i instytucjonalna, transport, odzież, jak również walorami niematerialnymi, takimi jak wiedza, odwaga, pomysłowość, inicjatywa, zachęta, humanizm, miłość itp. Na zasoby składają się zatem zarówno konkretne jednostki z ich osobowościami i materialnymi walorami oraz ich

najbliższe społeczne otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi), jak też formalne i nieformalne grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także to co dała ludziom natura (przyroda, kopaliny).

Pod pojęciem bezpieczeństwa socjalnego jednostki lub grupy rozumie się na ogół możliwość i gwarancje zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych. Tym samym społeczność dąży do zbudowania w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swych obywateli, by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi i grup. To zaś, co zostanie uznane za potrzeby podstawowe jednostek i grup oraz kryteria ich hierarchizacji jest zawsze wpisane w tło historyczne, kulturowe, ustrojowe i warunki ekonomiczne konkretnego społeczeństwa, konkretnej zbiorowości.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią one szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- 1) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- 3) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 808),
- 4) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
- 5) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),

- 6) uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
- 7) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U z 2019 r. poz. 2407),
- 8) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
- 9) ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.),
- 10) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
- 11) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
- 12) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
- 13) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
- 14) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- 15) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
- 16) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322 z późn. zm.),
- 17) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- 18) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409),
- 19) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- 20) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1205 z późn. zm.),
- 21) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
- 22) ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
- 23) ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
- 24) ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),

- 25) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1666 z późn. zm.),
 - 26) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.),
 - 27) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
 - 28) ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
 - 29) ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
 - 30) ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 351 z późn. zm.),
 - 31) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.),
 - 32) ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
 - 33) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
 - 34) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
 - 35) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
 - 36) ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
 - 37) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).
- „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skąpe na lata 2021-2030” przygotowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Skąpem przy współpracy z reprezentantami środowisk społecznych, gospodarczych i samorządowych.

1. Cel i proces tworzenia Strategii

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powstała w celu określenia i usystematyzowania kierunków działań, których podjęcie jest konieczne z uwagi na zapewnienie stałego i zharmonizowanego rozwoju w gminie Skąpe poprzez aktywny udział mieszkańców w proces tworzenia dokumentu oraz późniejszej realizacji założeń strategii. Przygotowanie, a w konsekwencji

przyjęcie strategii pozwoli na realizację zadań obejmujących eliminację zjawiska wykluczenia społecznego i ponowną integrację osób zmarginalizowanych z resztą społeczności.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem powstałym w wyniku procesu społecznej partycypacji – tj. zaangażowania i udziału społeczności Gminy Skąpe w problematykę związaną z integracją społeczną. Rozwiązania przyjęte w strategii, założone cele i kierunki działania są efektem prac, dyskusji i polemik kilkudziesięciu osób aktywnie uczestniczących w tworzeniu niniejszego dokumentu.

Okres realizacji strategii ustalono na lata 2021 – 2030, co pozwoli na sprzężenie działań ujętych w niniejszym dokumencie z inicjatywami podejmowanymi w oparciu o środki pochodzące z Unii Europejskiej w ramach funduszy strukturalnych, w szczególności Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wzajemne powiązanie realizacji strategii z działaniami opartymi o środki zewnętrzne pozwoli na zapewnienie kompleksowego wsparcia segmentu zasobów ludzkich na terenie gminy, co w efekcie przełoży się na stworzenie warunków do rozwoju całej społeczności.

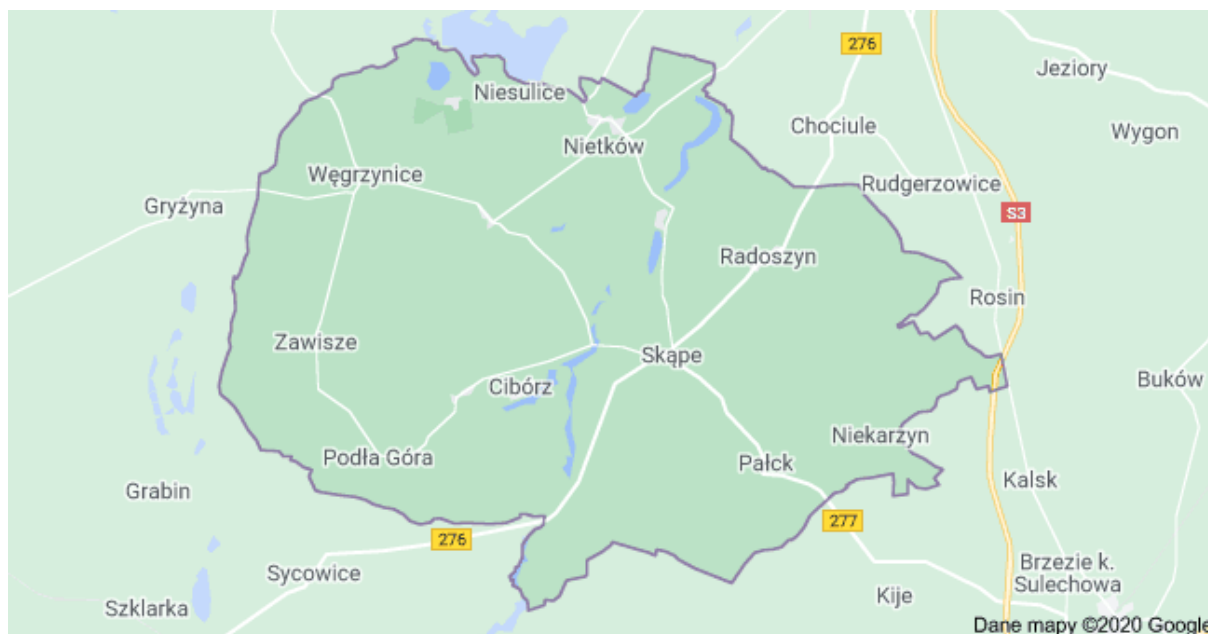
Proces wypracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest procesem uspołecznionym, czyli takim, który polega na aktywnym uczestnictwie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Skąpem, mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji. Zastosowane metody pracy umożliwiały udział wielu osób w procesie decyzyjnym, z uwzględnieniem ich opinii.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano przyjmując za podstawę wynik konsultacji i współpracy pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Skąpem z innymi podmiotami i instytucjami oraz mieszkańcami Gminy Skąpe.

2. Charakterystyka Gminy Skąpe

2.1. Podstawowe informacje o Gminie

2.1.1 Położenie Gminy Skąpe

Gmina Skąpe położona jest w środkowej części województwa lubuskiego na północ od Zielonej Góry. Wchodzi w skład powiatu świebodzińskiego obejmującego łącznie 6 gmin: Lubrza, Łagów, Skąpe, Szczaniec, Świebodzin i Zbąszynek. Jest jedną z 41 gmin wiejskich województwa lubuskiego, z których 4 zlokalizowane są w granicach powiatu świebodzińskiego. Gminami sąsiedzkimi są: Sulechów, Świebodzin, Lubrza, Bytnica, Czerwieńsk i Łagów.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 18.128 ha, w tym lasy – 8.623 ha, co stanowi około 48 % powierzchni całkowitej. Użytki rolne zajmują 7.959 ha (około 44 % powierzchni gminy).

Teren gminy jest częścią obszaru Pojezierza Lubuskiego. Płyną tu niewielkie rzeki: Ołobok i Ołoboczek – dopływy Odry. Są jeziora: Ciborze, Łąkie, Niedźwiedno, Niesłysz i Ołobok.

Na terenie Gminy Skąpe znajduje się 20 miejscowości, w tym 15 sołectw i 1 osiedle (Cibórz).

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 27 osoby na 1 km² (województwo – 30 osób na km²).

2.1.2. Demografia

Gminę Skąpe zamieszkują 4.877 osoby (stan na 31.12.2019r.), w tym 2.431 kobiety i 2.446 mężczyzn.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Skąpe

Miejscowość	Razem	Przedział wiekowy			Razem	
		0 - 17	18 - 60	61-99	K	M
Błonie	74	17	37	20	36	38
Cibórz	807	140	470	197	431	376
Cząbry	3	0	3	0	1	2
Darnawa	171	36	104	31	87	84
Kalinowo	105	16	69	20	47	58
Kaliszkowice	12	3	9	0	5	7

Łąkie	192	34	112	46	89	103
Międzylesie	197	45	113	39	90	107
Niekarzyn	362	76	219	67	172	190
Niesulice	137	27	72	38	71	66
Ołobok	793	171	470	151	401	391
Pałck	271	51	168	52	134	137
Podła Góra	169	33	103	33	79	90
Przetocznica	26	2	15	9	12	14
Radoszyn	494	100	288	105	238	255
Rokitnica	264	61	154	49	133	131
Skąpe	397	66	242	89	201	196
Węgrzynice	208	44	119	45	107	101
Zawisze	196	41	122	33	97	99
Złoty Potok	1	0	1	0	0	1
Razem	4879	963	2890	1024	2431	2446

Mając na uwadze wyższy udział kobiet w ogólnej grupie mieszkańców w roku bazowym, należy tę tendencję uznać za niekorzystną z punktu widzenia kształtowania zrównoważonej struktury społecznej gminy. Działania proponowane w strategii rozwiązywania problemów społecznych zostały zaprojektowane w celu zapewnienia prawidłowego i zbalansowanego rozwoju społeczności, w tym zachowania równowagi w zakresie udziału obu płci w ogólnej grupie mieszkańców.

Z danych statystycznych wynika, że:

- 20% mieszkańców gminy - 963 osób - to dzieci w wieku od 0 – 17 lat
- 59% mieszkańców gminy - 2.890 osób - jest w wieku od 18 – 60 lat
- 21% mieszkańców gminy - 1.024 osób - jest wieku od 60 – 99 lat

Udział populacji dzieci (0-17 lat) do populacji osób dorosłych (18-99 lat) wynosi 25%. Z tego najmniej dzieci w stosunku do osób dorosłych jest w m. Kalinowo 18% i w m. Skąpe 20% oraz Cibórz i Łąkie 21%. Z kolei największy udział jest w m. Błonie, Międzyzylesie i Rokitnica 30%, kolejne to: Ołobok 28%, Darnawa i Węgrzynie 27%, kolejno: Niekarzyn i Zawisze 26% i Radoszyn 25%. Natomiast najwyższy wskaźnik relacji osób w tzw. wieku poprodukcyjnym tj. 61 - 99 lat do osób w wieku od 18 - 60 lat jest w m. Błonie 54% i Niesulice 53%, Cibórz 42%, Węgrzynice 38% (starzejące się miejscowości), natomiast najmniejszy wskaźnik jest w m. Zawisze 27%, Kalinowo, Darnawa i Niekarzyn 30%, Pałck 31%, Ołobok, Podła Góra i Rokitnica 32%.

Największymi miejscowościami gminy są: Cibórz (807 osób) o 24 osób mniej niż w 2018r. i Ołobok (793 osób) o 6 osób mniej niż w 2018r., najmniejsze: Złoty Potok (1 osoba), Cząbry (3 osoby), Kaliszkowice (12 osób).

Tabela 2. Migracja (stan na 31 grudnia 2019).

Lata	2016	2017	2018	2019
Osoby zameldowane	4731	4807	4884	4879

Tabela 3. Zameldowania i wymeldowania w 2019 roku.

Lata	2016	2017	2018	2019
Zameldowania	142	226	231	151
Wymeldowania	164	253	455	35
Różnica	-22	-27	-224	+116

Tabela 4. Przyrost naturalny w 2019 roku.

Lata	2016	2017	2018	2019
Urodzenia	52	80	53	53
Zgony	46	74	76	68
Różnica	+6	+6	-23	-15

2.1.3. Działalność gospodarcza

Ogółem w systemie REGON zarejestrowanych jest na dzień 31 grudnia 2019 r. 30 podmiotów z terenu Gminy Skąpe. Na przestrzeni lat statystyka przedstawia się następująco:

Tabela 5. Kształtowanie się liczby przedsiębiorców na terenie gminy Skąpe w latach 2017-2019.

Rok	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców
2019	30
2018	18
2017	30

Główny przedmiot działalności lokalnych przedsiębiorców stanowią: produkcja, handel i usługi. Tylko kilku przedsiębiorców zatrudnia pracowników, większość podmiotów funkcjonuje w formie firm jednoosobowych – osób prowadzących działalność gospodarczą. Fakt zarejestrowania podmiotu na terenie gminy nie przekłada się bezpośrednio na wzrost stopy życiowej mieszkańców, bowiem jedynie część z nich prowadzi działalność w miejscu rejestracji, zaś zdecydowana większość funkcjonuje w miastach. Przedmiotem ich działalności jest zazwyczaj handel, drobne usługi remontowo-budowlane.

2.1.4. Edukacja i oświata

Na terenie Gminy Skąpe funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Międzyzlesiu
- Szkoła Podstawowa im Bohaterów Powstania Warszawskiego w Ołoboku

- Szkoła Podstawowa w Radoszynie (do października 2020r. Szkoła Podstawowa w Niekarzynie)

Tabela 6. Obwody szkolne w Gminie Skąpe wg uchwały Rady Gminy Skąpe Nr VIII/79/2019 z dnia 14.06.20219 r.

Lp.	Szkoły	Miejscowości w obwodzie
1.	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Międzylesiu	Międzylesie, Cibórz, Podła Góra, Zawisze, Przetoczna, Cząbry
2.	Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Warszawskiego w Ołoboku	Ołobok, Kalinowo, Niesulice, Łąkie, Węgrzynice, Błonie, Rokitnica
3.	Szkoła Podstawowa w Niekarzynie*	Niekarzyn, Pałck, Darnawa, Kaliszkowice, Skąpe, Radoszyn

*obecnie Szkoła Podstawowa w Radoszynie

Do trzech szkół podstawowych uczęszcza 363 uczniów, odpowiednio:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Międzylesiu – 119 uczniów w tym 12 uczniów w oddziale „0”;
- 2) Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Warszawskiego w Ołoboku - 158 uczniów w tym 20 uczniów w oddziale „0”;
- 3) Szkoła Podstawowa w Radoszynie - 86 uczniów w tym 15 uczniów w oddziale „0”

Z danych ewidencyjnych gminy wynika, że w 2019 r. dzieci urodzonych w rocznikach objętych obowiązkiem nauki na poziomie szkoły podstawowej było ok. 130 mniej w stosunku do zameldowanych, co stanowi ponad 30%. Ponadto, w ciągu całego 2019 roku do szkół gminnych uczęszczały dzieci z innych gmin i dzieci zamieszkałe ale niezameldowane na terenie Gminy Skąpe. Ich liczba w ciągu całego 2019 roku wyniosła ok. 50 osób.

Przedszkole

W Gminie Skąpe od 2008 roku funkcjonuje Niepubliczne Przedszkole „Pod Muchomorkiem” w Ciborzu liczące łącznie pięć oddziałów w Ciborzu, Ołoboku, Niekarzynie i Radoszynie. Przedszkole dysponuje 125 miejscami. Średnia liczna dzieci uczęszczających w roku 2019 wyniosła 105. Z danych ewidencyjnych wynika, że edukacją przedszkolną (przedszkola i oddziały „0” w szkołach) objętych było ok. 70% dzieci zamieszkałych na terenie gminy. Głównym powodem nieuczęszczania dzieci w wieku 3 - 5 lat do oddziałów przedszkolnych jest możliwość zapewnienia im opieki domowej.

2.1.5 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Skąpe funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego W. Barski oraz działy Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychicznie Chorych SPZOZ w Ciborzu w strukturach którego jest również Zakład Opiekuńczo - Leczniczy. Ponadto, na terenie Gminy Skąpe jest jeden punkt apteczny i gabinet stomatologiczny.

Opieka zdrowotna w Gminie świadczona jest przez 1 lekarza rodzinnego oraz 2 pielęgniarki środowiskowo-rodzinne (NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego W. Barski).

Podstawowymi problemami w segmencie ochrony zdrowia jest utrudniony dostęp do specjalistów oraz brak możliwości dotarcia do placówek medycznych przez osoby starsze. W kolejnych latach, szczególną uwagę należy zwrócić na promowanie profilaktyki zdrowotnej i aktywnego trybu życia.

2.1.6 Kultura

Na terenie Gminy Skąpe działa jedna instytucja kultury - Gminna Biblioteka Publiczna w Skąpem z oddziałem w Ołoboku. Do jej zadań należy rozwijanie i zaspokajanie potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej oraz podejmowanie działań z zakresu upowszechniania kultury wynikających z potrzeb środowiska.

Tabela 7. Analiza wypożyczeń książek na zewnątrz w latach 2018-2019.

Biblioteka	Wypożyczenia książek na zewnątrz		
	2018	2019	Różnica
Skąpe	3010	2994	16
Ołobok	3139	3145	6
Razem	6149	6199	10

Tabela 8. Analiza wypożyczeń książek w miejscu w latach 2018-2019.

Biblioteka	Wypożyczenia książek na miejscu		
	2018	2019	Różnica
Skąpe	1066	678	388
Ołobok	1131	997	134
Razem	2197	1675	522

W ostatnich latach można zaobserwować spadek liczby wypożyczeń na miejscu. Prawdopodobnie jest to spowodowane mniejszym zainteresowaniem książką pisaną przez dzieci i młodzież, którzy częściej sięgają po potrzebne informacje do internetu, bądź korzystają z książki w formie elektronicznej.

Biblioteka posiada 5 stanowisk komputerowych przeznaczonych dla czytelników z możliwością korzystania z sieci.

Tabela 9. Tabela obrazująca liczbę czytelników w latach 2018-2019.

Biblioteka	Czytelnicy w 2018	Czytelnicy w 2019	Różnica
Skąpe	155	150	5
Ołobok	177	136	41
Razem	332	286	46

Maleje również liczba czytelników korzystających z usług biblioteki.

2.1.7 Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Skąpe w 2019 roku

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie Skąpe bezpieczeństwo i porządek zabezpieczają policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Świebodzinie, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Strażnik Gminny.

Tabela 10. Interwencje i przestępstwa na terenie Gminy Skąpe przez KPP Świebodzin

Lp.	Nazwa	2017	2018	2019
1.	Interwencje domowe na terenie Gminy Skąpe	91	75	66
2.	Osoby doprowadzone do wytrzeźwienia do PDOZ – KPP Świebodzin	19	18	19
3.	Liczba przestępstw stwierdzonych	113	119	76

Inne czynności prewencyjne i profilaktyka

Corocznie policjanci z KPP w Świebodzinie prowadzą spotkania profilaktyczne w szkołach, takie jak: „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna zerówka”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Lupo”, „Ferie”, „Dopaliśmy się”, „Narkotyki i dopalacze zabijają”, „Cyber przemoc”, „Handel ludźmi”, „Wnuczek”, „Seniora nie oszukasz”, „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”.

Procedura Niebieskiej Karty

„Niebieska Karta” – to rozpoznanie zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych. Procedura

„Niebieskiej Karty” jest prowadzona w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Do realizacji wymienionej procedury zobligowani są przedstawiciele policji, ośrodków pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury „Niebieskiej karty” następuje poprzez wypełnienie formularza A przez przedstawicieli wyżej wymienionych podmiotów i przekazanie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który z kolei niezwłocznie przekazuje ww. formularz członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupie roboczej.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom pokrzywdzonym oraz przeciwdziałaniu zjawisku przemocy na terenie Gminy Skąpe. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają na podstawie przepisów prawa oraz porozumień zawartych między Wójtem Gminy Skąpe a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie. Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i stworzenia możliwości, udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup roboczych wytypowanych przedstawicieli.

W 2019 roku do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skąpem wpłynęło 10 „Niebieskich Kart” wszczynających postępowanie w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakończonych zostało 8 procedur w tym 6 procedur z roku 2018r. Procedurą postępowania „Niebieska Karta” objęto 10 rodzin.

W ramach procedury powołano 10 nowych Grup Roboczych, które odbyły łącznie 19 spotkań. Wypełniono 7 formularzy „Niebieska Karta - C” (3 osoby doświadczające przemocy nie podjęły współpracy) oraz 6 formularzy „Niebieska Karta - D” (1 osoba podejrzana o stosowanie przemocy nie podjęła współpracy). Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowana została 1 osoba, która stosując przemoc nadużywała alkoholu. Grupy Robocze prowadziły postępowanie w składzie zmiennym w zależności od potrzeb – pracownik socjalny, dzielnicowy, członek GKRPA, pedagog, kurator, lekarz, terapeuta uzależnień, strażnik gminny. Szczegółowy opis powyższych działalności zawierają protokoły z posiedzeń oraz dokumentacja Zespołu i Grup Roboczych. Postępowania gminnego zespołu, grup roboczych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty oraz ochrony zdrowia prowadzone są zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzoru formularzy „Niebieska Karta”.

Tabela 11. Dane z realizacji procedury „Niebieska Karta” w 2019 r.

1.	Liczba przyjętych formularzy „Niebieska karta – A”	10
2.	Liczba formularzy Niebieska Karta – A założonych przez: - Policję - Ośrodek Pomocy Społecznej - inne podmioty	8 1 1
3.	Liczba nowych rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	10
4.	Liczba rodzin, wobec których więcej niż jeden podmiot wszczął procedurę „NK”	0
5.	Liczba osób wskazanych jako doświadczających przemocy: - osoby dorosłe (kobiety/mężczyźni) - osoby małoletnie	10 7/2 1
6.	Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy: - osoby dorosłe (kobiety/mężczyźni) - osoby małoletnie	10 1/9 0
7.	Liczba spotkań Grup Roboczych	19
8.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - C”	7
9.	Liczba osób doświadczających przemocy, którzy nie podjęli współpracy z GR	3
10.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - D”	6
11.	Liczba sprawców przemocy, którzy nie podjęli współpracy z GR	1
12.	Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy skierowanych do GKRPA	1
13.	Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” z 2019r. ze względu na: - ustanie przemocy, zaprzestanie dalszej i zrealizowany plan pomocy, - brak zasadności podejmowania działań.	2 0 2

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie Gminy Skąpe działa 6 Stowarzyszeń Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 6 jednostek posiada na wyposażeniu samochody pożarnicze, a jednostki - OSP Niekarzyn i Ołobok włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Straż Gminna

W Gminie Skąpe straż gminna funkcjonuje w strukturze urzędu i jest to jednoosobowe stanowisko – strażnika gminnego. W 2019r. strażnik gminny podejmował interwencje m.in. w zakresie:

- zgłoszeń dotyczących zakłócenia spokoju i porządku publicznego (35 interwencji),
- zagrożenia w ruchu drogowym (kolizje wypadki – 20),
- zagrożenia życia i zdrowia (10 interwencji),
- zagrożenia pożarowego (9 interwencji),
- patrole mieszane z Policją (24 patrole),

- akcje prewencyjne - pogadanki z dziećmi na temat bezpieczeństwa w szkołach i przedszkolach (26 akcji),
- mandaty - wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe (20 mandatów),
- pouczenia - wykroczenia przeciwko spokojowi i porządkowi publicznemu, przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia, przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, przeciwko obyczajności publicznej, szkodnictwo leśne polne i ogrodowe, ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawie o ochronie zwierząt, o odpadach, prawo wodne, ustawie o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ustawie o ochronie przyrody (91 pouczeń).

2.1.8. Rynek pracy i bezrobocie

Tabela 12. Rynek pracy i bezrobocie w 2019 roku.

Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
86	51	16	13	28	17	24	11	29	26	31	20

Tabela 13. Rynek pracy i bezrobocie w 2018 roku.

Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
107	73	23	15	36	27	26	11	48	38	33	23

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Świebodzinie na koniec 2019 r. zarejestrowanych było 86 osób bezrobotnych z terenu Gminy Skąpe. Niepokojący jest fakt, że dominującą grupą są osoby ze stażem bezrobocia przekraczającym 24 miesiące – 29 bezrobotnych. Długotrwale bezrobocie jest tendencją niekorzystną z punktu widzenia rozwoju społeczności, prowadzi bowiem do marginalizacji zawodowej, a w efekcie wykluczenia społecznego osób objętych tym zjawiskiem.

Analiza danych przedstawionych w tabeli prowadzi do wniosku, że na zjawisko bezrobocia na terenie gminy najbardziej narażone są osoby do 30 roku życia. Ta niekorzystna tendencja prowadzi do rozwarstwienia społeczności, odpływu młodych osób w wieku produkcyjnym z terenu gminy i powstawania patologii społecznych.

Główny Urząd Statystyczny podaje, że aktywność zawodowa Polaków niepokojąco spada. W II kwartale 2020 r. na 1000 osób pracujących przypadało 860 osób bez pracy (86%). W Gminie Skąpe na 1000 mieszkańców nie pracuje 784 osób (78,4%). Powyższe wskazuje, że wskaźnik osób niepracujących z terenu Gminy Skąpe jest niższy niż wskaźnik w kraju, co jest tendencją korzystną.

2. 2. System pomocy społecznej w gminie

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im godne warunki do funkcjonowania.

W Gminie Skąpe zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Liczba osób objętych pomocą społeczną maleje z roku na rok.

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie Gminy Skąpe, należą do nich:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Skąpem,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skąpem,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skąpem,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),

2.2.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skąpem

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Skąpe jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Skąpem. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,

- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczeniami pomocy społecznej realizowanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej są:

- świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy;
- świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenia zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczową, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i ośrodka wsparcia, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, kierowanie do domów pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy z zakresu pomocy społecznej (obligatoryjne i fakultatywne), a także zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności poniższych:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm);
- ustawy Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808);

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r., poz. 218 z późn. zm);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2020 r., poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r., poz. 1327);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 1348);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2019 r. poz. 2407).

Na koniec 2019 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Skąpem zatrudnionych było 13 pracowników, w tym 1 kierownik, 3 pracowników socjalnych oraz 9 pozostałych pracowników. Spośród zatrudnionych w OPS pracowników 9 osób posiada wykształcenie wyższe, natomiast 4 osoby wykształcenie średnie. Wśród pracowników 1 osoba posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W latach 2017-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na stałym poziomie. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Na przestrzeni lat 2016 - 2019 liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystało 159 rodzin – o 31 rodzin mniej niż w 2018 roku i jednocześnie o 87 rodzin mniej niż w 2017 roku. W tym czasie zmalała również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela 14. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2016	185	475
2017	197	505
2018	173	418
2019	159	387

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2016-2019 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 5,57% w 2016 roku, do 2,84% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 15. Wskaźnik deprivacji lokalnej

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
------------	-------------------------------------

2016	5,57%
2017	4,36%
2018	3,78%
2019	2,84%

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym, jednak osoby wieku 0-17 lat również stanowiły znaczną część ogółu. Z otrzymanych danych wynika, że ogólna liczba korzystających z pomocy społecznej kobiet jest nieco mniejsza od liczby mężczyzn (liczba kobiet - 47, liczba mężczyzn - 55).

Tabela 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby przyznanych świadczeń.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	49	20	29
Produkcyjny	81	34	47
Poprodukcyjny	21	13	8

Tabela 17. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

	Liczba świadczeniobiorców			
Rok	2016	2017	2018	2019
Gmina	285	223	193	144
Powiat (średnia)	394	332	301	261
Województwo (średnia)	629	550	508	465

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Gminie Skąpe było ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymywały 83 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się niepełnosprawność (59 rodzin), natomiast na trzecim bezrobocie (32 rodziny). Powodem udzielania świadczeń były także: potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 18. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 roku

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	Liczba rodzin - ogółem
ubóstwo	83
niepełnosprawność	59

bezrobocie	32
długotrwała lub ciężka choroba	19
potrzeba ochrony macierzyństwa	16
potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym: wielodzietność	16
alkoholizm	6
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	6
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem - w tym: rodziny niepełne	5
zdarzenie losowe	5
bezdомność	2
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019. Jak zobrazowano w poniższej tabeli liczba osób, rodzin oraz liczba osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa zmniejszeniu.

Tabela 19. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017 – 2019.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	332	313	313
Liczba rodzin	142	129	96
Liczba osób w rodzinach	351	305	187

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 90,57%. W stosunku do roku 2018, wskaźnik ten wzrósł co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.

	2016	2017	2018	2019
Wskaźnik pracy socjalnej	36,52%	92,96%	88,37%	90,57%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	178	142	129	106
Praca socjalna ogółem	65	132	114	96

Tabela 21. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej kształtują się następująco na przełomie lat 2015 - 2019

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
-----	-----------------------------

2016	518 333,07 zł
2017	425 554,94 zł
2018	343 434,22 zł
2019	329 920,68 zł

Głównym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo. Jedną z definicji ubóstwa jest określanie go jako zjawiska społecznego polegającego na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Kwestia ubóstwa określana jest w kategoriach absolutnych lub względnych. Przy podejściu absolutnym jako kryterium ubóstwa przyjmuje się warunki materialne, nie zapewniające zaspokojenia minimalnych potrzeb człowieka. Przy podejściu względnym ubóstwo utożsamia się z nadmiernymi różnicami w poziomie życia. Jeśli w społeczeństwie występują duże nierówności, to najgorzej sytuowani jego członkowie, nawet gdy mają środki pozwalające na więcej niż elementarne potrzeby, określają się ubogimi. Ubóstwo jest traktowane jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej, dlatego ustawa o pomocy społecznej precyzuje je w art. 8 kryterium dochodowego. Na gruncie pozostałych postanowień ustawy o pomocy społecznej można przyjąć, że „ubóstwo” odnosi się do sytuacji, w której osoby lub rodziny nie posiadają dochodów lub też ich dochody są niższe od kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy jest bezrobocie. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej. Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej.

Najbardziej dramatyczną sytuację mają rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz całej rodziny. Pogorszenie funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą, zanikiem autorytetu rodzicielskiego i może prowadzić do rozpadu rodziny. Pojawia się także groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Dominującą formą pomocy są świadczenia pieniężne, ale z uwagi na ograniczone środki pomoc ta staje się relatywnie niska. Podstawowe znaczenie w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia ma więc praca socjalna i przyjmuje ona zróżnicowane formy. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie, jak również technika kontaktu, która pozwala na to, by pomoc – jej forma, wysokość i okres świadczenia uzależniona była od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieregularny tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci.

Wraz z rosnącym poziomem cywilizacji, zwiększeniu ulega liczba ludzi, którzy nie są w pełni sprawni i nie potrafią samodzielnie rozwiązywać swoich problemów życiowych. Problem ten dotyczy głównie ludzi starszych i niepełnosprawnych.

Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, wciąż często towarzyszą liczne bariery ekonomiczno–architektoniczne i środowiskowe, brak tolerancji dla odmienności w swoim otoczeniu, ograniczony dostęp do wszystkich zasobów, dyskryminacja w wielu dziedzinach życia społecznego. Każda osoba postawiona w obliczu takiej sytuacji zwykle izoluje samego siebie od otaczającego świata, dokonując segregacji na zdrowych i niepełnosprawnych.

2.2.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja powołana jest do inicjowania działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań profilaktycznych Komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zwiększanie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Komisja zajmuje się pomocą rodzinom w trudnych

sytuacjach życiowych. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do zadań komisji należy w szczególności:

- zwiększenie dostępności różnorodnych form pomocy i terapii zarówno dla osób uzależnionych jak i dla członków rodzin z problemem alkoholowym, (dzieci współmałżonków, rodziców),
- inicjowanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, wobec rodzin, w których występują problemy alkoholowe,
- inicjowanie innych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych,
- współdziałanie z organami gminy, instytucjami, zakładami pracy, osobami fizycznymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami społecznymi w zakresie promocji trzeźwego stylu życia i wartości abstynencji oraz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- podejmowanie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (wg art. 24 - 26 i art. 40 ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),
- kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- kierowanie do sądów rejonowych wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego,
- wydawanie postanowień dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Tabela 22. Działania GKRPA w Skąpem.

Działania	Rok			
	2016	2017	2018	2019
Prowadzenie rozmów informacyjno-motywacyjnych	25	28	21	12
Skierowanie na leczenie	0	0	0	0

Analiza przedstawionej tabeli pozwala na stwierdzenie, iż liczba osób wzywanych na komisję i kierowanych na leczenie z roku na rok zmniejsza się. Jest to spowodowane profilaktyką i dostępnymi informacjami o szkodliwości alkoholu.

2.2.3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skąpem

Zespół powstał powołany na podstawie art. 9a ust. 2 z ustawy 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zarządzeniem Nr 6/2011 Wójta Gminy Skąpe z dnia

11 lutego 2011r w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obecny skład określa Zarządzenie Nr 73/2019 Wójta Gminy Skąpe z dnia 4 grudnia 2019r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W skład Zespołu wchodzi 25 osób reprezentujących następujące instytucje:

- 1) Oświata;
- 2) Pomoc Społeczna;
- 3) Policja;
- 4) Straż Gminna;
- 4) Służba Zdrowia;
- 5) GKRPA w Skąpem;
- 6) Sąd Rejonowy w Świebodzinie.

Zadania zespołu interdyscyplinarnego

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Skąpe integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

2.2.4. Organizacje pozarządowe

Kapitał społeczny w dużej mierze determinowany jest stopniem zaangażowania mieszkańców w rozwój i funkcjonowanie gminy. Ta aktywność najlepiej przejawia się w formie tworzenia i działania w ramach organizacji pozarządowych.

Zadania organizacji pozarządowych realizujących określone przez ustawę działania w zakresie publicznego stanowią istotną cechę społeczeństwa demokratycznego oraz są ważnym elementem aktywizującym społeczność lokalną, w tym społeczność gminy Skąpe.

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy angażują się w rozwój społeczno-kulturalny regionu i aktywnie współpracują z samorządem, tworząc lokalne partnerstwa w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Na terenie gminy działają następujące organizacje pozarządowe:

- 1) Stowarzyszenie Ziemi Ołobockiej
- 2) Stowarzyszenie RADOCH
- 3) Stowarzyszenie Miłośników Gminy Skąpe
- 4) Stowarzyszenie Przyjaciół Ciborza „ESKULAP”
- 5) Stowarzyszenie „EKO-Darnawa”
- 6) Stowarzyszenia Oświatowców Ganesa
- 7) Klub Sportowy BŁĘKITNI Ołobok
- 8) Zakładowy Ludowy Klub Sportowy „Medyk”
- 9) LZS „Czarni” Pałk
- 10) Klub Sportowy Radoszyn
- 11) Ochotnicza Straż Pożarna w Podłej Górze
- 12) Ochotnicza Straż Pożarna w Ołoboku
- 13) Ochotnicza Straż Pożarna w Niekarzynie
- 14) Ochotnicza Straż Pożarna w Skąpem
- 15) Ochotnicza Straż Pożarna w Darnawie
- 16) Ochotnicza Straż Pożarna w Rokitnicy

Organizacje działające na terenie Gminy aktywnie współpracują z samorządem lokalnym, który wspiera ich funkcjonowanie. W oparciu o ustawy o samorządzie gminnym oraz działalności pożytku publicznego i wolontariacie uchwalane są roczne programy współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi.

2.3. Wnioski

Najbardziej dotkliwymi i powszechnymi problemami społecznymi występującymi na terenie Gminy

Skąpe są ubóstwo i bezrobocie. Najwięcej osób bezrobotnych to ludzie w wieku do 30 roku życia i znaczną większość stanowią kobiety. Problem ten dotyczy głównie ludzi posiadających niskie wykształcenia. Ze względu na rolniczy charakter gminy, na jej terenie jest niewiele zakładów pracy oferujących zatrudnienie w różnych, innych zawodach, przez co część mieszkańców zmuszona jest wyjeżdżać do miast lub poza granice kraju w celach zarobkowych.

Rodziny dotknięte długotrwałym bezrobociem, posiadają również inne problemy, takie jak: nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu. Sytuacja ta odbija się na dorastających w tych rodzinach dzieciach, które przejmują postawę rodziców. Trudno jest aktywizować zawodowo osoby z takich środowisk.

Rodziny dotknięte bezrobociem posiadają ciężką sytuację finansową i w związku z tym, że niejednokrotnie brakuje im pieniędzy na podstawowe potrzeby życiowe, często korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Budżet rodziny okresowo poprawia się w czasie letnim ze względu na możliwość podjęcia między innymi prac dorywczych przy zbiorze owoców oraz prac na budowach.

Innym istotnym, powszechnie występującym problemem na terenie Gminy Skąpe jest alkoholizm. Alkoholizm jest przyczyną wielu nieszczęść i patologii. W rodzinie dotkniętej tym problemem występują trudności natury psychologicznej np. nadmierna odpowiedzialność lub jej brak, zanik wzajemności czy też zamykanie się przed innymi ludźmi, brak akceptacji siebie i innych. Bardzo często występują również liczne formy przemocy np. fizyczna, psychiczna, słowna, itp. Niejednokrotnie niezbędne są interwencje policji oraz pracowników pomocy społecznej.

Wśród mieszkańców Gminy występują również inne trudności np. nieumiejętność rozwiązywania problemów życiowych, niezaradność w obszarze wychowywania dzieci, które często łączą się ze sobą.

Osoby niepełnosprawne również borykają się z różnymi niedogodnościami. Najczęstsze z nich to kłopoty finansowe, a także bezrobocie oraz potrzeba łatwiejszego dostępu do rehabilitacji i specjalistycznych usług medycznych oraz likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.

Oprócz wyżej wskazanych trudności, bardzo niepokojący jest również malejący przyrost naturalny ludności, a tym samym zmniejszająca się corocznie liczba uczniów w szkołach podstawowych.

Jak wskazują dane zawarte w Strategii w Gminie Skąpe jakość życia mieszkańców uległa poprawie (spadek bezrobocia, ubóstwa, polepszenie sytuacji rodzin). Gmina będzie się musiała zmierzyć z czekającymi ją wyzwaniami: spadek liczny ludności, migracje do aglomeracji miejskich lub za granicę

w poszukiwaniu dobrze płatnej pracy młodych i aktywnych zawodowo osób, wzrost liczby osób starszych i samotnych wymagających wsparcia, w tym usług opiekuńczych.

3. Analiza SWOT w zakresie problemów społecznych

Analiza SWOT ma na celu zebranie i uporządkowanie informacji, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w procesie realizacji zadań określonych w Strategii.

MOCNE STRONY:

- przeciętna stopa bezrobocia,
- wysokie poczucie przynależności lokalnej,
- przeciętna sytuacja materialna mieszkańców,
- znikomy poziom bezdomności,
- przeciętny poziom niepełnosprawności,
- dobre rozeznanie środowiska,
- pozytywna współpraca z władzami lokalnymi,
- zrozumienie i akceptacja ze strony władz lokalnych,
- system opieki społecznej – udzielanie wsparcia finansowego, usług opiekuńczych, poradnictwa i pracy socjalnej oraz dobrze zorganizowany system dożywiania dzieci w szkołach,
- funkcjonowanie organizacji pozarządowych,
- wykształcenia kierunkowego oraz doświadczenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- fachowa kadra w sferze oświaty, kultury, sportu i ochrony zdrowia,
- aktywność społeczeństwa w sferze życia kulturalnego,
- wysoki poziom wiedzy wśród mieszkańców gminy dot. możliwości uzyskania pomocy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- duża skuteczność w działaniu komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych oraz funkcjonowanie punktu poradnictwa dla osób z problemem alkoholowym,
- realizacja procedury „Niebieskiej Karty”.

SŁABE STRONY

- niewystarczające środki finansowe z zasobów własnych gminy,
- niewystarczająca obsada kadrowa do realizacji planowanych zadań,
- brak kadry specjalistycznej, np. psycholog,
- niski prestiż służb socjalnych,

- zbyt mała liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy,
- trudna sytuacja na rynku pracy, powodująca utrzymujący się poziom bezrobocia oraz brak wystarczającej liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych,
- zmniejszająca się liczba ludności,
- odpływ wykształconej kadry w związku z lokalnym brakiem ofert pracy,
- stosunkowo niski poziom wynagrodzeń za świadczoną pracę, głównie w sferze prywatnych pracodawców,
- brak gminnego systemu pomocy instytucjonalnej - dom pomocy społecznej, dzienny ośrodek pobytu,
- trudny dostęp do rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

SZANSE

- możliwość dofinansowania likwidacji barier społecznych, architektonicznych i komunikacyjnych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- podnoszenie kwalifikacji, możliwość skorzystania ze szkoleń i doświadczenia innych,
- możliwość utworzenia systemu wsparcia dla osób w sytuacji kryzysowej, łączącego działania służb i instytucji: pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji, komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- możliwość rozwoju organizacji pozarządowych, działających w sferze polityki społecznej,
- możliwość uzyskania zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej, co poprawi sytuację bytową miejscowych rodzin,
- pozyskiwanie do współpracy przez samorząd gminny nowych partnerów,
- prowadzenie aktywnej formy zmniejszania bezrobocia poprzez zatrudnienie współfinansowane ze środków Powiatowego Urzędu Pracy oraz PFRON,
- zwiększanie środków na pomoc społeczną w budżecie gminy.

ZAGROŻENIA

- niewystarczające środki finansowe na objęcie niezbędną pomocą wszystkich uprawnionych do świadczeń,
- negatywne postrzeganie pomocy społecznej,
- zagrożenia wynikające z długotrwałego bezrobocia:
 - brak wiary we własne możliwości oraz poczucie niskiej wartości,
 - przenoszenie problemu na kolejne pokolenie,

- obawa przed podjęciem pracy i przekwalifikowaniem zawodowym,
 - popadanie w uzależnienia,
 - popadanie w długi,
 - wycofywanie się z życia społecznego,
 - popadanie w choroby: depresje, psychiczne i nerwice,
- przeciążenie pracowników socjalnych zadaniami nienależącymi do pomocy społecznej ograniczające w ten sposób prowadzenie niezbędnej pracy socjalnej z osobami i rodzinami objętymi pomocą,
 - zbyt mała liczba organizacji pozarządowych oraz ich niewystarczające dofinansowanie,
 - niska aktywność osób niepełnosprawnych oraz ubogi rynek pracy dostosowanej do ich potrzeb,
 - wzrost liczby młodzieży pijącej alkohol oraz obniżenie wieku inicjacji alkoholowej,
 - starzenie się społeczeństwa – niekorzystne zmiany w strukturze społecznej.

4. Kapitał społeczny Gminy

Kapitał społeczny jest dobrem wspólnym członków środowiska lokalnego i odnosi się do osób, rodzin, grup społecznych i instytucji. Dotyczy on również charakteru i zasięgu zaangażowania osób w nieformalne sieci i formalne organizacje, co jest zauważalne na terenie Gminy. Związany jest z interakcjami (w społeczności lokalnej) i może służyć rozwiązywaniu problemów społecznych, do czego posłuży również opracowana strategia. Składnikami kapitału społecznego, które wyróżniane zostały ze względu na funkcje współdziałania i rozwiązywania są:

- więzi społeczne, sieci społeczne, struktury społeczne,
- wartości, normy społeczne, solidarność, zwyczaj współpracy,
- zaufanie społeczne.

Kapitał społeczny przynosi następujące zyski:

- ekonomiczne (rozwój gospodarczy, substytuowanie innych postaci kapitału, zabezpieczenie społeczne, ograniczanie problemu „*free riding*”),
- polityczne (sprawne funkcjonowanie lokalnych instytucji, rozwój demokracji lokalnej),
- rozwiązywanie problemów społecznych (w sferze edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i innych).

Źródła lokalnego kapitału społecznego to: tradycja obywatelskiego zaangażowania, pozytywne doświadczenia współpracy mieszkańców, lokalni liderzy społeczni, lokalne organizacje społeczne, edukacja.

Potencjalne problemy związane z lokalnym kapitałem społecznym to:

- znaczne dysproporcje między osobami/grupami w dostępie do kapitału społecznego,
- koncentrowanie się kapitału społecznego w rodzinie i małych grupach,
- koncentrowanie się kapitału społecznego w grupach ekskluzywnych lub przestępczych.

Na potrzeby strategii dokonano ustaleń w zakresie potencjału społecznego i mocnych stron gminy. Atutami gminy dotyczącymi kwestii integracji społecznej są:

- wykształcona kadra zatrudniona w placówkach oświatowych,
- działalność ośrodka zdrowia,
- działalność Ochotniczych Straży Pożarnych,
- dobra współpraca z Policją,
- sieć powiązań między mieszkańcami – dobre stosunki sąsiedzkie,
- działanie zespołów ludowych,
- funkcjonowanie na terenie gminy Kół Gospodyń Wiejskich,
- aktywny i otwarty na współpracę samorząd,
- doświadczenia Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie realizacji projektów współfinansowanych przez UE,
- działalność biblioteki.

5. Cele programu i strategii

Polityka społeczna Gminy polega na zapewnieniu mieszkańcom poczucia dobrostanu, kompleksowej opieki nad rodziną, wspomaganiu najsłabszych, służy także rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

W oparciu o ustalone problemy określono cele strategiczne, którym przypisano szereg celów szczegółowych oraz skonkretyzowanych kierunków działań.

Cel strategiczny 1:

1. Aktywizacja zawodowa i edukacyjna mieszkańców prowadząca do eliminacji ubóstwa.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Upowszechnianie edukacji przedszkolnej
- 1.2. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
- 1.3. Promocja przedsiębiorczości i postaw proaktywnych
- 1.4. Poprawa aktywności fizycznej dzieci i młodzieży

- 1.5. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy
- 1.6. Rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwałe bezrobotnych, w tym szczególnie do kobiet
- 1.7. Poprawa sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie
- 1.8. Promocja aktywności zawodowej.

Tabela 23. Cel strategiczny 1 - Aktywizacja zawodowa i edukacyjna mieszkańców prowadząca do eliminacji ubóstwa – kierunki działań

lp.	Działanie	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Źródło finansowania	Wskaźniki
1	Organizacja zajęć pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Zorganizowanie 2 cykli zajęć pozalekcyjnych
2	Organizacja zajęć pozalekcyjnych, wyrównujących dysproporcje edukacyjne	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Zorganizowanie 2 cykli zajęć pozalekcyjnych
3	Organizacja zajęć sportowych	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Zorganizowanie 2 cykli zajęć sportowych i 4 turniejów
4	Upowszechnianie informacji o znaczeniu edukacji przedszkolnej	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 1 kampanii promocyjno-informacyjnej
5	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Świebodzinie	2021-2030	Urząd Gminy, OPS	bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii w grupie 15 osób
6	Objęcie pracą socjalną osób długotrwałe bezrobotnych	2021-2030	OPS	Budżet gminy	Objęcie pracą socjalną 30 osób
7	Udzielanie osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Udzielenie informacji 50 osobom

8	Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i bezrobocia	2021-2030	OPS	Budżet gminy	Udzielenie pomocy 20 rodzinom
9	Organizacja szkoleń i kursów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 szkoleń umożliwiających podnoszenie kwalifikacji
10	Promocja przedsiębiorczości	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 1 kampanii promocyjno-informacyjnej
11	Utworzenie klubu szachisty	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie klubu szachisty
12	Organizacja turniejów tenisa stołowego	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 turniejów tenisa stołowego
13	Utworzenie klubu naukowo-literackiego	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	bezinwestycyjne	Utworzenie 1 klubu naukowo-literackiego
14	Organizacja ferii zimowych dla dzieci i młodzieży	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 cykli ferii zimowych
15	Utworzenie klubu rodzica współczesnego	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	bezinwestycyjne	Utworzenie 1 klubu rodzica współczesnego
16	Utworzenie klubu młodego strażaka	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OSP	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie 1 klubu młodego strażaka

Cel strategiczny 2:

2. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców.

Cele szczegółowe:

2.1. Upowszechnianie postaw proaktywnych

2.2. Ocena stanu potrzeb społecznych

- 2.3. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne
- 2.4. Promocja działalności organizacji pozarządowych
- 2.5. Poprawa stosunków międzyludzkich – kształtowanie „dobrych relacji sąsiedzkich”
- 2.6 Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy
- 2.7. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym
- 2.8. Poprawa sprawności osób starszych i niepełnosprawnych
- 2.9. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym
- 2.10. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.

Tabela 24. Cel strategiczny 2 - Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców - kierunki działań

lp.	Działanie	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Źródło finansowania	Wskaźniki
1	Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej 2021 - 2030	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Powstanie 7 raportów rocznych podsumowujących problemy społeczne
2	Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Powstanie 7 raportów rocznych omawiających zasoby finansowe
3	Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Powstanie 7 raportów rocznych podsumowujących problemy społeczne
4	Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Powstanie 7 raportów rocznych prezentujących analizę świadczonej pomocy

5	Ciągle podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne	2021-2030	OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Ukończenie 2 szkoleń przez 2 pracowników socjalnych
6	Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Przygotowanie 3 projektów współfinansowanych z programów celowych i funduszy
7	Organizacja kampanii informujących o znaczeniu integracji społecznej	2021-2030	Samorząd, OPS, organizacje pozarządowe	bezinwestycyjne	Organizacja 1 kampanii promocyjno-informacyjnej
8	Organizacja warsztatów i spotkań z zakresu integracji społecznej	2021-2030	OPS	Budżet gminy	Organizacja 4 warsztatów
9	Organizacja lokalnych świąt i uroczystości wzmacniających więzi między mieszkańcami i przywiązanie do zamieszkiwanej miejscowości	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 7 edycji lokalnych świąt i uroczystości
10	Diagnoza potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokojenia	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Opracowanie 7 raportów rocznych podsumowujących problemy osób niepełnosprawnych

11	Organizowanie wydarzeń i aktywności skierowanych do ludzi starszych	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 wydarzeń skierowanych do ludzi starszych
12	Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Objęcie pracą socjalną 20 osób starszych i niepełnosprawnych
13	Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Udzielenie wsparcia finansowego osobom
14	Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykonanie 1 podjazdu dla osób niepełnosprawnych
15	Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skutecznego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	bezinwestycyjne	Organizacja 6 spotkań poświęconych rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych
16	Utworzenie klubów aktywnego seniora	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie klubu aktywnego seniora

Cel strategiczny 3:

3. Przewycięzanie i zapobieganie występowaniu patologii społecznych.

Cele szczegółowe:

- 3.1. Wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych prowadzące do pozostania dziecka w rodzinie, w szczególności:
 - 3.1.1. pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie bądź wzmocnienie ich funkcji,
 - 3.1.2. zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
 - 3.1.3. pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych, umożliwiających im prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
- 3.2. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:
 - 3.2.1. objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys,
 - 3.2.2. wsparcie instytucjonalne rodziny pozostającej w kryzysie,
- 3.3. Ograniczanie spożycia napojów alkoholowych
- 3.4. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami
- 3.5. Wdrożenie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży
- 3.6. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych w zakresie nowoczesnych strategii oraz metod rozwiązywania problemów uzależnień a także wzmacnianie efektów leczenia
- 3.7. Współpraca z Policją w zakresie poprawy bezpieczeństwa
- 3.8. Zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego
- 3.9. Propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości.

Tabela 25. Cel strategiczny 3 - Przewycięzanie i zapobieganie występowaniu patologii społecznych – kierunki działań

lp.	Działanie	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Źródło finansowania	Wskaźniki
1	Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Objęcie pracą socjalną 20 rodzin

	wychowawczym 2021-2030				
2	Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Objęcie pomocą materialną rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej
3	Tworzenie świetlic środowiskowych	2021-2030	OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Powstanie 2 świetlic środowiskowych
4	Organizowanie wypoczynku letniego dzieciom z rodzin ubogich	2021-2030	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 cykli wypoczynku letniego dzieciom z rodzin ubogich
5	Systematyczna współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół	2021-2030	OPS, szkoły	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 8 spotkań przedstawicieli placówek oświatowych z kadrą OPS-u
6	Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym	2021-2030	OPS	bezinwestycyjne	Objęcie pomocą 20 dzieci
7	Utworzenie Punktu Konsultacyjnego i Telefonu Zaufania	2021-2030	Samorząd, OPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie 1 punktu konsultacyjnego i 1 linii telefonu zaufania
8	Podejmowanie działań w ramach systemu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie „Niebieska Linia” i „Niebieska Karta”	2021-2030	OPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy	Objęcie pomocą 5 osób

9	Utworzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy domowej	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie 1 grupy wsparcia
10	Prowadzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wdrożenie 3 programów edukacyjnych dotyczących środków uzależniających
11	Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, szkoły	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wdrożenie 2 edycji programów profilaktycznych
12	Podjęmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, szkoły	bezinwestycyjne	Organizacja 4 spotkań edukacyjnych dla rodziców
13	Wdrożenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży upijającej się	2021-2030	Samorząd, szkoły organizacje pozarządowe, OPS,	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wdrożenie 2 edycji programów profilaktyczno-edukacyjnych
14	Wspieranie programów i przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS, młodzież	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 przedsięwzięć realizowanych przez młodzież
15	Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	2021-2030	Samorząd, szkoły organizacje pozarządowe, OPS,	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 imprez profilaktycznych
16	Prowadzenie w ramach profilaktyki problemowej zajęć sportowych (zakup sprzętu sportowego, finansowanie osoby	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, szkoły	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 cykli zajęć sportowych i 4 turniejów sportowych

	prowadzącej te zajęcia)				
17	Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, oraz działań kontrolnych, interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	bezinwestycyjne	Organizacja 3 spotkań informacyjnych
18	Utworzenie centrów aktywności rodziny	2021-2030	Samorząd, organizacje pozarządowe, OPS	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie centrum aktywności rodziny

6. Zarządzanie realizacją strategii

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Skąpe na lata 2021-2030 obejmuje zasięgiem czasowym okres dziesięciu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Gminy Skąpe, mianowicie: bezrobocia, ubóstwa, trudności opiekuńczo – wychowawczych, problematyki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych. Proponuje się, by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli: Ośrodek Pomocy Społecznej

w Skąpem, Rada Gminy, Urząd Gminy, Policja, organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

Szczegółowe działania dotyczące wdrażania poszczególnych celów i ich kierunków będą opracowywane na każdy kolejny rok przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w konsultacji z organizacjami pozarządowymi i instytucjami społecznymi działającymi na terenie Gminy. Propozycje harmonogramów będą przedkładane Radzie Gminy, która będzie odpowiedzialna za ich zatwierdzanie i przyjmowanie na każdy kolejny rok.

Założenia strategii rozwiązywania problemów społecznych były planowane z uwzględnieniem obszarów priorytetowych wskazanych w Strategii Polityki Społecznej przy zachowaniu specyfiki obszaru gminy.

Cele i kierunki wyznaczone w strategii pozostają również spójne z podstawowym dokumentem odnoszącym się do rozwiązywania problemów społecznych w województwie lubuskim, jest zgodna z również z dokumentami funkcjonującymi na szczeblu powiatowym.

6.1. Harmonogram wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skąpe na lata 2021 – 2030 będzie obejmować pięć etapów.

Tabela 26. Harmonogram wdrażania strategii

ETAP	DZIAŁANIA
I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Skąpe o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skąpe na lata 2021-2030” <i>Termin realizacji: IV kwartał 2020 r.</i>
II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią <i>Termin realizacji: I kwartał 2021 r. – IV kwartał 2030 r.</i>
III	Monitoring i ewaluacja Strategii <i>Termin realizacji: na koniec każdego roku w okresie: od III kwartału 2021 do IV kwartału 2030</i>
IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy <i>Termin realizacji: sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli: od I kwartału 2021 do IV kwartału 2030</i>
V	Podsumowanie i ocena Strategii <i>Termin realizacji: IV kwartał 2030 r.</i>

6.2. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie

wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Zespół odpowiedzialny za jej realizację. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne). Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa. Dalsze otoczenie zewnętrzne to otoczenie gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe.

Obszary działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Gminy oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Skąpem.

6.3. Monitoring i ewaluacja

Zadania nakreślone w Strategii uzależnione są od zabezpieczenia finansowego, zatrudnionej kadry, współpracy z partnerami oraz zainteresowania i współpracy ze strony społeczeństwa.

Sposób realizacji Strategii powinien być systematycznie monitorowany i oceniany przez zainteresowane organy oraz poddawany ocenie społecznej.

W związku z rozłożeniem realizacji zadań na okres kilkuletni wskazane jest wprowadzanie korekty założonych planów, wynikające ze zmian w prawodawstwie.

Całościowy obraz realizowanych działań wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych określają wskaźniki wyznaczone dla zadań przypisanych do poszczególnych celów operacyjnych.

7. Podsumowanie

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie

wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości. W praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zapisy Strategii mogą być realizowane przede wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będzie można należycie spożytkować w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań innowacyjnej gospodarki i postępowego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie jego wymogom.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie tych procedur pozwoli na dokonanie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

Uzasadnienie

Konieczność opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.). Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skąpe na lata 2021-2030 określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.